

secretariat.sedinte@ces.ro

From: cabinet.gavruta@mt.ro
Sent: Friday, March 12, 2021 12:32 PM
To: ces@ces.ro; secretariat.sedinte@ces.ro
Cc: adrian.gavruta@comunicatii.gov.ro; cabinet.gavruta@mt.ro
Subject: Proiect de lege 5G
Attachments: Lege 5G.pdf; PDV Consiliul Concurenței lege 5G.pdf

From: cabinet.gavruta@mt.ro <cabinet.gavruta@mt.ro>
Sent: Friday, March 12, 2021 11:29 AM
To: 'ces@ces.ro' <ces@ces.ro>; 'secretariat.sedinte@ces.ro' <secretariat.sedinte@ces.ro>
Cc: 'adrian.gavruta@comunicatii.gov.ro' <adrian.gavruta@comunicatii.gov.ro>; 'cabinet.gavruta@mt.ro' <cabinet.gavruta@mt.ro>
Subject: Proiect de lege 5G

Buna ziua,

Va transmitem atasat solicitarea avizului privitor la proiectul de lege referitor la rețelele 5G.

Va multumim!

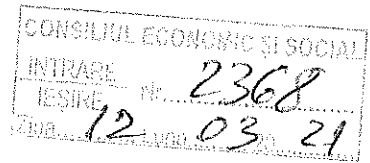
Cu stimă,
Adrian-Daniel GĂVRUȚA
Secretar General Adjunct
Mobil : +4 0752.071.601
E-mail : adrian.gavruta@comunicatii.gov.ro
E-mail : cabinet.gavruta@mt.ro
Adresă : Blvd.Dinicu Golescu nr.38 sector 1 Bucuresti 010873 Romania
Web : www.mt.ro

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

SECRETAR GENERAL ADJUNCT

Nr. 30354
Data: 12.03.2021

Către,
Consiliul Economic și Social
În atenția Domnului Președinte Bogdan Simion

Stimate Domnule Președinte,

Vă retransmitem, în copie, proiectul de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G*, având rugămintea de a-l reaviza cu celeritate.

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL ADJUNCT
Adrian Daniel GĂVRUȚA

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1	
Titlul proiectului de act normativ	
Lege	
privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G	
Secțiunea a 2-a	
Motivul emiterii actului normativ	
1. Descrierea situației actuale	<p>Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice autorizați potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, se bazează, în furnizarea rețelelor și a serviciilor, pe tehnologiile, echipamentele și programele software fabricate de către producătorii acestora. Drept urmare, serviciile de comunicații electronice furnizate depind pe soluțiile puse la dispoziție de către producătorii (fabricanții) de tehnologii, echipamente și programe software, iar modul în care sunt acestea proiectate, configurate, întreținute și/sau exploatate prezintă o relevanță crescândă și pentru alte domenii de activitate, între acestea domeniile securității naționale și apărării țării.</p> <p>În atare condiții, furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice dar și producătorii (fabricanții) de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G au un rol în asigurarea acelor condiții adecvate pentru furnizarea unor servicii de comunicații electronice sigure.</p> <p>Sectorul comunicațiilor electronice este unul extrem de dinamic și are influențe ori efecte asupra altor domenii de activitate. De asemenea, furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice sigure din punctul de vedere al securității acestora poate contribui la atingerea unor obiective stabilite prin alte documente¹ programatice adoptate la nivel național și european, inclusiv cele care privesc digitalizarea serviciilor publice prestate în beneficiul cetățenilor.</p> <p>Nu în ultimul rând trebuie menționat că serviciile de comunicații electronice sunt relevante și pentru sectorul guvernamental, pentru instituțiile din sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională.</p> <p>Unele dispoziții referitoare la securitatea în rețelele de comunicații electronice sunt reținute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, această normă urmând a fi modificată și completată ca urmare a noilor reguli stabilite prin Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice. Pe acest palier, legislația din domeniul comunicațiilor electronice satisface doar parțial exigențele din domeniul securității naționale și de apărare a țării întrucât norma națională în vigoare privește</p>

¹ Secțiunea 7 – „Problemele de securitate privind NGN” din Hotărârea Guvernului nr. 414/2015 privind aprobarea Programului pentru implementarea Planului Național de Dezvoltare a Infrastructurii NGN (Next Generation Network) și Hotărârea Guvernului nr. 245/2015 pentru aprobarea Strategiei naționale privind Agenda Digitală pentru România 2020.

doar activitatea furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice din perspectiva serviciilor de comunicații electronice furnizate în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011.

Reamintim că activitatea furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice are relevanță și din perspectiva domeniilor securității naționale și de apărare a țării întrucât o parte a datelor transmise prin rețelele furnizorilor autorizați potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 se referă la acțiuni ori activități legate de cele două domenii amintite anterior.

Pe de altă parte, legislația din domeniul comunicațiilor electronice nu conține prevederi specifice care să se refere la persoanele ce proiectează, fabrică și/sau comercializează tehnologii, echipamente și programe software ce urmează a fi folosite în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, acest segment fiind relevant întrucât modul în care sunt proiectate să funcționeze tehnologiile, echipamentele și programele software are impact asupra securității rețelelor și serviciilor de comunicații electronice și, implicit, asupra domeniilor securității naționale și de apărare a țării. Privind din această perspectivă se poate constata că dispozițiile din domeniul comunicațiilor electronice nu sunt suficiente, aspect ce trebuie reglementat printr-un alt act normativ.

Dispoziții referitoare la securitatea rețelelor și sistemelor informatice se regăsesc în Legea nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice, act normativ prin care au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune.

Modul în care este asigurată securitatea în cadrul rețelelor și serviciilor de comunicații electronice și securitatea rețelelor și sistemelor informatice poate avea impact semnificativ asupra unor activități relevante în domeniul securității naționale și de apărare a țării sau asupra unor infrastructuri de interes național.

Rețelele și serviciile de comunicații electronice împreună cu sistemele și serviciile informatice operate de sectorul public sau cel privat au un rol valoros în activitățile desfășurate în anumite sectoare de activitate, iar securitatea acestora este esențială.

Evoluția la nivel european în dezvoltarea tehnologiilor 5G precum și în asigurarea securității cibernetice a implementării acestor tehnologii - Recomandarea (UE) 2019/534 a Comisiei Europene din 26 martie 2019, Regulamentul UE 881 din 2019 - Cybersecurity Act, Raportul UE privind evaluarea comună a riscurilor pe 5G, Setul de instrumente (EU Toolbox) pentru diminuarea riscurilor 5G, comunicarea COM (2020) 50, Raportul privind implementarea setului de măsuri pentru diminuarea riscurilor 5G – a evidențiat riscuri și amenințări crescute și interconectate, care presupun o adaptare rapidă la aceste schimbări și o gestionare eficientă și dinamică a situațiilor nou apărute.

Conform EU Toolbox, între riscurile identificate în analiza coordonată de risc la nivelul UE, se regăsește riscul de interferență a unui stat terț prin lanțul de aprovizionare 5G prin legătura pe care un producător o are cu guvernul din statul terț (sub controlul guvernului respectiv și fără un control juridic independent), lipsa unei structuri transparente a proprietății producătorului și lipsa unei conduite etice a producătorului, precum și a respectării unui regim juridic care aplică practici corporative transparente.

	<p>Proiectul legislativ ia astfel în considerare aspectele mai sus menționate în linie cu evaluările de risc de la nivel european și cu recomandările EU Toolbox de adresare a riscurilor și vulnerabilităților non-tehnice aferente lanțului de aprovizionare.</p> <p>Comisia Europeană și ENISA au raportat pe 24 iulie 2020 că majoritatea statelor membre ale UE au implementat deja la nivel național măsuri cheie prevăzute în setul de instrumente pentru diminuarea riscurilor 5G, inclusiv măsuri vizând restricționarea participării producătorilor în funcție de profilul lor de risc. Raportul Comisiei Europene le solicită celorlalte state membre să continue pe această cale și să finalizeze acest proces în lunile următoare.</p> <p>După cum se cunoaște, numărul incidentelor de securitate cibernetică precum și interferența unor actori statali ce exploatează vulnerabilitățile noilor tehnologii (inclusiv 5G) este în creștere, acest aspect ce constituie o amenințare gravă pentru funcționarea rețelelor și a sistemelor informatice care pot să devină ținte pentru acțiunile rău-intenționate menite să afecteze confidențialitatea datelor sau să întrerupă funcționarea rețelelor. Consecințele acestor incidente se reflectă asupra unor sectoare relevante pentru statul român și pot genera pierderi consistente ori chiar pot conduce la materializarea unor riscuri, amenințări și vulnerabilități la adresa securității și apărării țării.</p> <p>Dezvoltarea tehnologiilor 5G poate crea premisele manifestării unor riscuri, vulnerabilități și amenințări interconectate, de natură a crește complexitatea, incertitudinea și volatilitatea mediului global de securitate, iar o gestionare precară a acestora ar putea conduce la proliferarea și redimensionarea unor amenințări transfrontaliere, precum terorismul, hacktivismul, criminalitatea organizată, spionajul și extremismul.</p> <p>În acest context, creșterea și îmbunătățirea comunicațiilor care susțin servicii digitale inovatoare menite să sprijine cetățenii și mediul de afaceri trebuie să fie susținută prin măsuri ferme de securizare a datelor și informațiilor vehiculate în sistemele respective.</p> <p>Rețelele și sistemele informatice și, în principal, Internetul joacă un rol esențial în societate și trebuie privite ca fiind în strânsă conexiune cu rețelele și serviciile de comunicații electronice definite ca atare în cadrul general din domeniul comunicațiilor electronice.</p> <p>Modul în care funcționează rețelele și serviciile de comunicații electronice, precum și infrastructurile informatice și de comunicații de interes național, este strâns legat de tehnologiile, echipamentele și programele software folosite, iar dependența dintre sectoare -- comunicații electronice, rețele și sisteme informatice, securitate națională și apărare a țării -- este una ce trebuie cu atenție gestionată și administrată în interesul statului român.</p> <p>Drept urmare a celor expuse anterior, o preocupare a statului român o constituie securitatea tehnologiilor, echipamentelor și programelor software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, știut fiind că această nouă generație tehnologică este dezvoltată să servească unor scenarii de utilizare diferite de cele din prezent.</p>
2. Schimbări preconizate	Proiectul de act normativ urmărește stabilirea unui mecanism de autorizare prealabilă a producătorilor de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum

și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, fiind urmărite considerente ce țin de eliminarea oricăror riscuri, amenințări și vulnerabilități la adresa securității naționale și apărării țării.

Prin măsurile propuse se urmărește reducerea riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și apărării țării, prin instituirea unui regim de autorizare a producătorilor de tehnologii, echipamente și programe software destinate utilizării în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G.

Măsurile propuse ținesc să contribuie la asigurarea unui nivel ridicat de securitate în momentul introducerii de tehnologii, echipamente și programe software în rețelele 5G din România, prin reducerea semnificativă a riscului de dependență față de producătorii cu risc ridicat, pentru a asigura reziliența și securitatea cibernetică a rețelelor 5G.

Prin proiect se propune ca autorizarea să fie acordată prin decizie a Prim-Ministrului, după avizul conform al Consiliului Suprem de Apărare al Țării (CSAT), fiind luat în considerare rolul și sarcinile stabilite prin Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare al Țării. Prin acordarea competenței către Prim-Ministru se urmărește ca decizia de autorizare sau de respingere a autorizării (ori chiar de retragere a acesteia) să fie luată în raport de toate informațiile sau punctele de vedere furnizate de instituțiile ce sunt parte a Guvernului (și care au expertiză pe anumite domenii) sau de către autoritățile ce nu sunt parte a acestuia dar care pot furniza date relevante într-o anumită situație. În alegerea acestei soluții au fost avute în vedere și prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ.

În ce privește avizul conform este de menționat că, în analiza sa, CSAT se bazează pe date și informații relevante puse la dispoziție de toți membrii consiliului.

Totodată, în prezentul act normativ se propun măsuri de eliminare treptată, acolo unde este cazul, a tehnologiilor, echipamentelor și programelor software utilizate în prezent de către furnizorii de rețele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, fabricate de producători nu obțin sau nu dețin autorizarea instituită prin lege.

Se propune astfel un termen de 5 ani în care mai pot fi folosite tehnologiile, echipamentele și programele software ce sunt utilizate în rețelele de comunicații electronice care contribuie la furnizarea de servicii de comunicații electronice de tip 5G, ale căror producători nu dețin autorizarea instituită prin lege. Aceeași perioadă de timp – 5 ani – a fost stabilită și pentru situația în care a fost retrasă o autorizare acordată inițial unui producător.

Se apreciază că termenul de 5 ani este unul adecvat pentru piața de comunicații electronice prin raportare la informațiile disponibile în ceea ce privește duratele economice de viață a echipamentelor și produselor software prin intermediul cărora se furnizează rețele și servicii de comunicații electronice, coroborat cu estimările privind vârsta medie (3 ani) a echipamentelor și produselor software 4G instalate în rețelele de acces radio din România (rețele extinse, însă insuficient de mature, considerate a fi potențial cel mai afectate).

Având în vedere importanța deosebită a efectelor produse de o eventuală decizie de a nu acorda autorizarea unuia sau mai multor producători, efecte constând în

	<p>utilizarea în cadrul rețelelor de comunicații prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G de echipamente și programe software care nu respectă criteriile propuse, pentru micșorarea timpului necesar accesării dreptului la acțiune în instanță, dar și pentru a evita eventuale situații în care suspendarea actului administrativ neurmată de anularea acestuia să permită o situație de fapt temporară care comportă riscuri, amenințări sau vulnerabilități la adresa securității naționale și apărării țării, prin proiectul de act normativ se propune un regim derogatoriu de la art. 7, respectiv art.14 și art.15 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.</p> <p>Cu alte cuvinte, proiectul stabilește că o eventuală cale de atac împotriva deciziilor adoptate potrivit legii poate fi exercitată fără parcurgerea procedurii prealabile stabilite prin Legea nr. 554/2004. Această abordare nu aduce atingere posibilității de a dezbate, acolo unde se consideră necesar, o eventuală decizie nefavorabilă în fața instanțelor naționale.</p> <p>Pe de altă parte, din considerentele expuse mai sus, prin proiect se propune ca deciziile adoptate potrivit legii să fie exceptate de la posibilitatea suspendării actului administrativ, persoanele interesate urmând să aibă, în situația în care consideră necesar, posibilitatea de a solicita anularea acestora conform Legii nr. 554/2004. Soluția legislativă propusă este în acord și cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.</p>
3. Alte informații	
Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ	
1. Impactul macroeconomic	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
1 ¹ . Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Cu privire la mediul concurențial se poate reține că, urmare a regimului de autorizare instituit prin proiectul de act normativ, se poate ajunge la situația în care, pentru considerente ce țin de securitatea națională și apărarea țării, să fie limitate opțiunile aflate la îndemână furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice atunci când decid achiziționarea de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G. Efectele, în concret, depind și de numărul producătorilor care obțin autorizarea stabilită prin proiectul de lege.
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Proiectul de act normativ nu produce în mod direct și necesar un impact asupra mediului de afaceri. În aplicarea sa, în funcție de concluziile și decizia de a autoriza sau nu unul sau mai mulți producători, este posibil ca să fie creat un efect de înlocuire a unor echipamente realizate de un producător care nu obține sau pierde autorizarea. Înlocuirea se va face într-un termen de 5 ani, termen care ține cont de duratele economice de viață a echipamentelor și produselor software prin intermediul cărora se furnizează rețele și servicii de comunicații electronice, fapt ce ar trebui să atenueze foarte mult acest efect având în vedere că procesul de înlocuire este asimilat unui natural.
2 ¹ . Impactul asupra sarcinilor administrative	Proiectul de act normativ reglementează o formă de autorizare administrativă suplimentară față de cadrul normativ în vigoare. Menționăm că aceasta este absolut necesară prin prisma tuturor argumentelor arătate în cuprinsul prezentei Expunerii de motive.
2 ² . Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	Prezentul act normativ necesită avizul Grupului pentru evaluarea impactului economic al actelor normative asupra întreprinderilor mici și mijlocii.
3. Impactul social	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Impactul asupra	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

mediului	
5. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		2021	2022	2023	2024	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						

Secțiunea a 5-a	
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	
1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6. Alte informații.	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate.	Proiectul de act normativ a beneficiat de o consultare publică deschisă la care toate persoanele interesate au avut posibilitatea de a formula observații și propuneri.
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ.	Proiectul de act normativ a beneficiat de o consultare publică deschisă la care toate persoanele interesate au avut posibilitatea de a formula observații și propuneri.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative, cu modificările ulterioare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente, cu modificările și completările ulterioare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării	Proiectul de act normativ necesită avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, Consiliului Concurenței și al Consiliului Legislativ.

e) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRĂGULEA

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Avizăm

Viceprim-ministru
Ilie-Dan BARNA

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BĂLAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Liviu BOSTAN

Ministrul Afacerilor Externe
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualele impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Avizăm

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BĂLAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualele impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Cinriar-Seriu TELEMAN

Avizăm

Viceprim-ministru
Ilie-Dan BARNA

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BĂLAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Liviu BOSTAN

Ministrul Afacerilor Externe
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției
Stelian-Cristian ION

cu observațiile din
adresa nr. 2/22195/2021

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualele impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Avizăm

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BĂLAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Avizăm

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLĂȘE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Externe
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BALAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualele impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălina DRUĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Avizăm

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Rău HELINIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BALAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRUȚĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Avizăm

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BĂLAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualele impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian, Sergiu TELEMAN

Avizăm

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard-Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BĂLAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Ciprian Sergiu TELEMAN

Avizăm

Viceprim-ministru
Ilie-Dan BARNA

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BALAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Liviu ROȘTAN

Ministrul Afacerilor Externe
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției
Stelian-Cristian ION

c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de consultare publică prin publicarea pe pagina de Internet a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii potrivit Legii nr.52/2003.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a	
Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Ministrul Transporturilor și Infrastructurii
Cătălin DRULĂ

Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării
Cipriș Sergiu TELEMAN

Avizăm

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații
Vlad STOICA

Ministrul Apărării Naționale
Ionel Nicolae CIUCĂ

Directorul Serviciului de Informații Externe
Gabriel VLASE

Directorul Serviciului Român de Informații
Eduard Raul HELLVIG

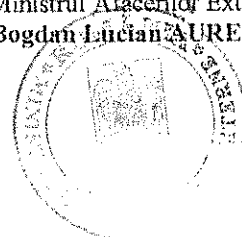
Ministrul Afacerilor Interne
Lucian Nicolae BODE

Directorul Serviciului de Telecomunicații Speciale
Ionel-Sorin BALAN

Președintele Agenției Naționale pentru Achiziții
Publice
Eugen Ștefan Dorel COJOACĂ

Ministrul Afacerilor Externe,
Bogdan Lucian AURESCU

Ministrul Justiției,
Stelian-Cristian ION

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

Proiect de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G

Art. 1. – Prezenta lege are drept scop adoptarea unor măsuri referitoare la autorizarea producătorilor de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, denumite în continuare rețele 5G, în vederea prevenirii, contracarării și eliminării riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și apărării țării.

Art. 2. – În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) amenințările la adresa securității naționale și apărării țării - acțiuni, fapte sau stări de fapt, capacități, strategii, intenții ori planuri ce pot afecta valorile, interesele și obiectivele naționale de securitate și/sau sunt de natură să pună în pericol direct sau indirect securitatea națională, prin afectarea caracterului național, a suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale, a funcționării normale a instituțiilor statului, a vieții și integrității fizice a cetățenilor și a organizării comunităților umane;
- b) echipament terminal - echipamentul conectat în mod direct la interfața infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național sau interfața unei rețele 5G;
- c) infrastructura informatică și de comunicații - sisteme informatice și de comunicații interconectate prin linii de comunicații (fibră optică, linii satelitare, conexiuni în spectrul radio, linii terestre etc.), utilizate pentru a furniza servicii informatice și/sau de comunicații;

- d) infrastructura informatică și de comunicații de interes național - infrastructura informatică și de comunicații esențială pentru menținerea funcțiilor vitale ale societății, a sănătății, siguranței, securității, bunăstării sociale ori economice a persoanelor și a cărei perturbare sau distrugere are un impact semnificativ la nivel național ca urmare a incapacității de a menține respectivele funcții;
- e) producător - orice persoană fizică sau juridică ce proiectează, fabrică și/sau comercializează tehnologii, echipamente și programe software sub numele sau marca sa;
- f) rețelele 5G - ansamblul elementelor infrastructurilor de rețea pentru tehnologia de comunicații mobile și fără fir utilizată pentru conectivitate și servicii cu valoare adăugată cu caracteristici de performanță avansată, cum ar fi rate și capacitate de date foarte mari, comunicații cu latență mică, fiabilitate extrem de ridicată sau acceptarea unui număr mare de dispozitive conectate; acestea cuprind și elemente ale rețelei tradiționale, bazate pe tehnologii de comunicații mobile și fără fir din generații anterioare, precum 4G sau 3G;
- g) riscurile la adresa securității naționale și apărării țării - probabilități de producere sau manifestare a oricărui eveniment, situație, condiție cu potențial de manifestare incert, a cărui concretizare ar conduce la afectarea în orice mod a funcționării normale a instituțiilor statului, organizării și funcționării comunităților umane, precum și a vieții, integrității fizice a cetățenilor, într-o împrejurare dată sau context determinat;
- h) servicii de comunicații electronice de tip 5G - serviciile de comunicații electronice furnizate prin intermediul rețelelor 5G;
- i) vulnerabilitățile la adresa securității naționale și apărării țării - deficiențe funcțional-sistemică/structurale care pot fi exploatare sau pot contribui la materializarea unor amenințări sau a unor riscuri, determinând slăbirea capacității statului de a diminua impactul evenimentelor cu potențial de afectare gravă a funcționării normale a instituțiilor sale, a vieții și integrității fizice a cetățenilor și organizării comunităților umane, precum și a capacității de protejare, apărare și promovare a valorilor, intereselor și obiectivelor naționale de securitate.

Art. 3. - (1) Pentru realizarea scopului prevăzut la art. 1, utilizarea de tehnologii, echipamente și programe software în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele 5G, cu excepția echipamentelor terminale folosite de utilizatorii finali, este condiționată de obținerea de către producători a unei autorizări, în condițiile prezentei legi.

(2) Autorizarea prevăzută la alin. (1) se acordă, prin decizie a Prim-Ministrului, pe baza avizului conform al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, denumit în continuare CSAT, în termen de maximum 4 luni de la data solicitării.

(3) Decizia prim-ministrului, acordată potrivit la alin. (2), se publică în Monitorul Oficial al României.

Art. 4. – (1) Solicitarea pentru obținerea autorizării prevăzute la art. 3 se depune la ministerul cu atribuții în domeniul comunicațiilor, care se transmite de îndată la CSAT.

(2) Solicitarea constă într-o scrisoare de intenție semnată de reprezentantul legal al producătorului, însoțită de:

- a) date de identificare, inclusiv datele reprezentanților legali și limitele împuternicirii acordate acestora;
- b) date privind structura de acționariat a producătorului și a grupului de societăți din care face parte, inclusiv informații detaliate privind societatea-mamă;
- c) o declarație pe proprie răspundere care să ateste că producătorul îndeplinește cumulativ următoarele condiții:
  - i. nu se află sub controlul unui guvern străin, în lipsa unui sistem juridic independent;
  - ii. are o structură transparentă a acționariatului;
  - iii. nu are un istoric de conduită corporativă neetică;
  - iv. se supune unui sistem juridic care impune practici corporative transparente.

(3) Datele și declarația prevăzute la alin. (2) se transmit în format fizic sau prin mijloace electronice semnate cu semnătură electronică calificată, în limba română.

Art. 5 – (1) Avizul conform prevăzut la art. 3 alin. (2) se fundamentează pe evaluări din perspectiva riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și apărării țării.

(2) Avizul conform prevăzut la art. 3 alin. (2) se emite inclusiv prin raportare la obligațiile asumate de statul român în cadrul cooperării la nivelul organizațiilor internaționale din care România face parte, al Uniunii Europene și parteneriatelor strategice bilaterale, pentru evitarea unor riscuri care pot decurge din:

- a) controlul unui guvern străin asupra producătorului în lipsa unui sistem juridic independent;
- b) absența unei structuri transparente a acționariatului producătorului;
- c) lipsa unui istoric de conduită corporativă etică a producătorului;
- d) funcționarea producătorului într-un sistem juridic care nu impune practici corporative transparente.

Art. 6. – În situația în care avizul CSAT este negativ, solicitarea pentru obținerea autorizării este respinsă prin decizie a Prim-Ministrului.

Art. 7. – (1) În cazul în care, ulterior acordării autorizării potrivit prevederilor art. 3 alin. (2), sunt identificate riscuri, amenințări și vulnerabilități la adresa securității naționale și apărării țării, autorizarea obținută este retrasă prin decizie a Prim-Ministrului, la solicitarea CSAT.

(2) În situația retragerii autorizării potrivit alin. (1), tehnologiile, echipamentele și programele software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se

asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, pot fi utilizate pentru o perioadă de maxim 5 ani de la data retragerii autorizării.

Art. 8. – (1) Prin derogare de la prevederile art. 7 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, deciziile adoptate potrivit prezentei legi pot fi atacate în contencios administrativ, fără parcurgerea procedurii prealabile. Deciziile pot fi atacate în termen de 30 de zile de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României.

(2) În cazul deciziilor adoptate potrivit prezentei legi nu sunt aplicabile prevederile art. 14 și art. 15 din Legea nr. 554/2004.

Art. 9. – Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice autorizați în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, pot utiliza numai tehnologii, echipamente și programe software în rețelele 5G realizate de producători autorizați în conformitate cu prevederile art. 3.

Art. 10. – Tehnologiile, echipamentele și programele software utilizate în rețelele de comunicații electronice la data intrării în vigoare a prezentei legi și care contribuie la furnizarea de servicii de comunicații electronice de tip 5G, ai căror producători nu dețin autorizare potrivit prevederilor prezentei legi, pot fi utilizate pentru o perioadă de maxim 5 ani ce se calculează de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 11. – (1) Autoritățile contractante din sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională au dreptul de a solicita prin documentația de atribuire, în situația în care contractul are ca obiect și furnizarea de tehnologii, echipamente și programe software destinate infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, ca producătorul acestora să fie autorizat potrivit prevederilor art. 3.

(2) În situația în care autoritățile contractante din sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională uzează de dreptul prevăzut la alin. (1), acestea au obligația de a exclude din procedura de achiziție publică operatorul economic care furnizează tehnologii, echipamente și programe software al căror producător nu este autorizat potrivit prevederilor art. 3.

Art. 12. – (1) În vederea verificării respectării prevederilor art. 9 și 10, precum și pentru asigurarea rezilienței rețelelor 5G la nivel național, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, denumită în continuare ANCOM, poate solicita furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice informații detaliate cu privire la tehnologiile, echipamentele și programele software implementate sau planificate spre a fi implementate în rețelele 5G, cu privire la producătorul acestora, precum și cu privire la gradul de externalizare către terțe părți al anumitor activități referitoare la gestionarea rețelelor de comunicații electronice furnizate.

(2) Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice au obligația de a pune la dispoziție informațiile solicitate, în termenul și în condițiile indicate de ANCOM.

Art. 13. – Constituie contravenții următoarele fapte dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii, infracțiuni:

- a) utilizarea de către furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice a tehnologiilor, echipamentelor și programelor software în rețelele 5G puse la dispoziție de producători care nu au obținut autorizarea stabilită în conformitate cu prevederile art. 3;
- b) utilizarea de către furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice, ulterior termenului prevăzut la art. 7 alin. (2), a tehnologiilor, echipamentelor și programelor software în rețelele 5G puse la dispoziție de producători cărora le-a fost retrasă autorizarea stabilită în conformitate cu prevederile art. 3;
- c) utilizarea tehnologiilor, echipamentelor și programelor software în rețelele de comunicații electronice după expirarea termenului de 5 ani calculat în conformitate cu prevederile art. 10;
- d) netransmiterea informațiilor solicitate furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice în condițiile art. 12.

Art. 14. – (1) Prin derogare de la dispozițiile art. 8 alin. (2) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, contravențiile prevăzute la art. 13 se sancționează cu amendă în cuantum cuprins între 1% și 5% din cifra de afaceri.

(2) Cifra de afaceri este cea prevăzută în ultima situație financiară anuală raportată de operatorul economic existentă la data constatării faptei.

(3) Prin derogare de la dispozițiile art. 8 alin. (2) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în cazul operatorului economic nou-înființat sau a unui operator economic care nu a înregistrat o cifră de afaceri în anul anterior sancționării, acesta este sancționat cu amendă de la 10.000.000 la 50.000.000 lei.

Art. 15. – (1) Contravențiile prevăzute la art. 13 se constată de către personalul de control din cadrul ANCOM.

(2) Sancțiunea pentru contravențiile prevăzute la art. 13 se aplică, prin rezoluție scrisă, de către președintele ANCOM.

(3) ANCOM dispune și sancțiunea complementară a interzicerii imediate a utilizării în rețelele 5G a tehnologiilor, echipamentelor și a programelor software fabricate de producători care nu sunt autorizați potrivit prevederilor art. 3.

Art. 16. – (1) În măsura în care prezenta lege nu dispune altfel, contravențiilor prevăzute la art. 13 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001, cu excepția art. 8 alin. (2) lit. a), art. 28 alin. (1) și 29.

(2) Amenzilor prevăzute la art. 14 alin. (1) și (3) nu le sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 203/2018 privind măsuri de eficientizare a achitării amenzilor contravenționale, cu modificările ulterioare.

Art. 17. – Prevederile art. 9, 12-16 intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării legii.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR
Ludovic ORBAN

PREȘEDINTELE
SENATULUI
Anca Dana DRAGU

NR MTI 30354 / 2021

ROMANIA
CONSILIUL CONCURENTEI
REGISTRATURA GENERALA
Nr. Inregistrare 1768
Ziua 24 Luna 02 2021

CONSILIUL
CONCURENTEI
ROMANIA

PROCEAS DE
REGISTRARE
Nr. 336
2021

Domnului Ministru Cătălin DRULĂ
Ministerul Transporturilor si Infrastructurii (MTI)

Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Sector 1, București, Cod poștal 010873
Tel: 0374.808.610, Fax: 021.313.88.69

Spre știință domnului Secretar General adjunct Adrian-Daniel GĂVRUȚA

Ref.: Adresa MTI nr. 30354/15.02.2021, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 1768/16.02.2021

Stimate domnule Ministru,

Ca urmare a analizei celei mai recente versiuni a proiectului de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G* (denumit în continuare „Proiectul de act normativ”) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței în vederea analizării acestora din perspectiva normelor de concurență și emiterii unor considerente/recomandări necesare elaborării studiului de impact¹, și având în vedere că, față de ultima versiune comunicată anterior, nu sunt modificări majore, autoritatea de concurență menține poziția favorabilă, formulând o serie de considerente și recomandări, prin adresa nr. RG 10259/01.09.2020, coroborate cu aspectele învederate prin adresa nr. RG 13262/20.10.2020, atașate, în copie, prezentei.

Dorim să ne exprimăm încrederea că veți considera recomandările Consiliului Concurenței ca venind în întâmpinarea necesității de asigurare a unui cadru legal echitabil și pro-concurențial în domeniul comunicațiilor electronice, al securității sistemelor și al securității și siguranței naționale.

De asemenea, vă rugăm să aveți în vedere deschiderea autorității de concurență asupra unor eventuale acțiuni ulterioare de sprijin din sfera competențelor Consiliului Concurenței și/sau a necesității unor poziții comune pe marginea acestui subiect.

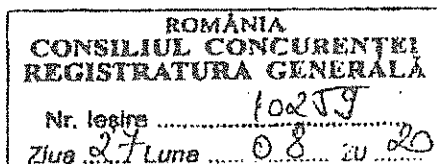
Cu deosebită considerație,

Bogdan M. CHIRITOIU
PREȘEDINTE

P.A.

¹ Prevăzută de *Legea nr. 24/2006 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, republicată.

Nr 698 / 26.02.2021 0012 68

CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMÂNIA

Domnului Ministru Lucian Nicolae BODE

Ministerul Transporturilor Infrastructurii și Comunicațiilor (MTIC)
Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Sector 1, București, Cod poștal 010873
Tel: 0374.808.610, Fax: 021.313.88.69

În atenția: doamnei Secretar General Ștefania-Gabriella FERENCZ
domnului Secretar General Adjunct Adrian Daniel GĂVRUȚA

Ref.: Adresa MTIC, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 10259/10.08.2020

Stimate domnule Ministru,

Ca urmare a analizei proiectului de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G* (denumit în continuare „Proiectul de act normativ”) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței în vederea analizării și emiterii unui punct de vedere, vă comunicăm că autoritatea de concurență exprimă o poziție favorabilă față de acest proiect de act normativ, în lumina următoarelor considerente și recomandări:

1. În contextul:

- preocupărilor Comisiei Europene pentru gestionarea corectă a riscurilor¹ trecerii la 5G, precum și preocupările interne de pregătire și lansare² a procedurii competitive pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio alocate pentru 5G, precum și în contextul lansării serviciilor comerciale de către majoritatea operatorilor mobili cu activitate în România;
- situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 care, pe de o parte impune adoptarea unor măsuri rapide, iar pe de altă parte a generat presiuni crescute asupra traficului în rețelele publice de comunicații mobile, dar și în rețelele și sistemele dedicate ale instituțiilor (sisteme critice, sisteme cu arhitecturi dispersate la nivel național sau sistemele utilizate pentru telemuncă/educație online, precum și rețele/sisteme utilizate în managementul situațiilor de urgență);
- măsurilor punctuale luate în ultimul timp privind sistemele critice, managementul identității și semnătura electronică, managementul situațiilor de urgență și alteile, parte din proiecte de acte normative supuse și atenției Consiliului Concurenței;
- creșterii numărului incidentelor de securitate cibernetică, aspect ce constituie o amenințare gravă pentru funcționarea rețelelor și a sistemelor informatice care pot să

¹ Comisia Europeană a publicat la 29.01.2020 setul de instrumente pentru gestionarea riscurilor 5G, care prevăd măsuri pentru atenuarea amenințărilor de securitate asociate rețelelor 5G. Statele membre nu sunt obligate să pună în aplicare toate măsurile recomandate în setul de instrumente, dar pot, și trebuie, să decidă individual cu privire la caracterul adecvat al măsurilor care trebuie adoptate.

² Estimată pentru finalul acestui an.

devină ținte pentru acțiunile rău-intenționate menite să afecteze confidențialitatea datelor sau să întrerupă funcționarea rețelelor. Consecințele acestor incidente se reflectă asupra sectoarelor importante pentru statul român și pot genera pierderi consistente ori chiar pot conduce la materializarea unor riscuri la adresa securității și apărării naționale;

autoritatea de concurență apreciază eforturile inițiatorilor de a asigura creșterea gradului de securitate și securizare și a unui climat concurențial normal și de a elimina pe cât posibil eventualele abordări arbitrare și bariere la intrarea pe piață.

2. În esență, principiile care stau la baza emiterii poziției favorabile a Consiliului Concurenței asupra proiectului de act normativ supus analizei sunt cuprinse în art. 1 și, respectiv, art. 8 alin. (1) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare *Legea concurenței*).

Pentru a nu se aduce atingere prevederilor din articolele de mai sus, măsurile care vor fi luate sau condițiile care vor fi impuse în cadrul procedurilor de autorizare prealabilă nu trebuie să limiteze autonomia întreprinderilor (operatorilor economici) - în speță, să fie obiective, să fie necesare pentru atingerea obiectivului și proporționale cu scopul urmărit - și să nu stabilească condiții discriminatorii pentru activitatea întreprinderilor (competitori prezenți sau potențiali competitori).

3. Așa cum se menționează și în *Expunerea de motive* ce însoțește proiectul de act normativ, acesta "urmărește stabilirea unui mecanism de autorizare prealabilă a producătorilor de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură serviciile de comunicații electronice de tip 5G, fiind urmărite considerente ce țin de eliminarea oricăror riscuri la adresa securității naționale și apărării naționale".

De asemenea, *Expunerea de motive* reține că, urmare a regimului de autorizare instituit prin proiectul de act normativ, se poate ajunge la situația în care, pentru considerente ce țin de securitatea națională și apărarea națională, să fie limitate opțiunile aflate la îndemâna autorităților contractante (inclusiv ale furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice), atunci când decid achiziționarea de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură serviciile de comunicații electronice de tip 5G. Efectele, în concret, depind și de numărul producătorilor care obțin autorizarea stabilită prin proiectul de lege, aspect pe care autoritatea de concurență îl poate înțelege ca o încadrare în prevederile art. 2, alin. (1), pct. 2 din *Legea concurenței*¹, securitatea națională și apărarea națională fiind componente importante a oricărui aspect considerat *interes public major*².

4. În ceea ce privește principiul obiectivității și cel al proporționalității, respectiv necesitatea ca măsurile estimate să fie obiective și necesare pentru atingerea obiectivului, dar și proporționale cu scopul urmărit, Consiliul Concurenței remarcă faptul că, pentru a se evita posibilele decizii arbitrare/alteatoare și nepredictibile în timp, cu risc mai mare de apariție la nivelul fiecărei autorități contractante, singurii factori decizionali sunt desemnați prin proiectul de act normativ strict dintre autoritățile cu atribuții în domeniu, în speță Consiliul Suprem de Apărare a Țării (denumit în continuare CSAT) și instituțiile specializate cu care

¹ *Legea concurenței*, art. 2, alin. (1): Dispozițiile prezentei legi se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de: ... b) autoritățile și instituțiile administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin reglementările adoptate, intervin în operațiunile de piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepție situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.

² Rețelele și serviciile de comunicații electronice împreună cu sistemele și serviciile informatice operate de sectorul public sau cel privat îndeplinesc un rol important în orice societate, iar securitatea acestora este esențială pentru o serie de activități ce au impact asupra societății în ansamblul ei

acesta se consultă¹. Similar, pentru a sublinia importanța acestor autorizări prealabile, fiecare în parte, odată solicitată este acordată/sau respinsă prin Decizie a Prim- - Ministrului.

5. Fără a intra în aspecte de tehnică legislativă, pe de o parte este de înțeles nivelul general al exprimărilor și definițiilor, însă, ținând cont de posibilă necesitate de achiziție a unor componente din produsele/serviciile menționate ca întreg⁵ sau ca parte a unei tehnologii, ar putea fi utilă o listă publică de avize acordate, respectiv respinse, listă accesibilă la nivelul site-ului oficial MTTC⁷. Acest aspect, ar răspunde și principiului transparenței.

În contextul celor de mai sus, dar și al tendințelor de globalizare⁸, fără a avea cunoștință asupra unor demersuri legislative similare la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, ar putea fi de interes o analiză care să evalueze în ce măsură poate fi luat în calcul un transfer de încredere asupra unui aviz emis în alt stat membru UE sau într-o alianță la care România este parte. Transferul de încredere este menit a scurta timpul necesar avizării, nesubstituind decizia competentă și independentă a CSAT.

Prin similitudine cu problematica de mai sus, în ceea ce privește furnizorul cărui fi este necesar avizul, proiectul de act normativ nu distinge în clar dacă avizarea prealabilă se referă la furnizorul local/internațional (inclusiv un integrator ce înglobează componente critice într-un sistem la cheie și solicită avizarea pentru integrator sau pentru sistem), ori dacă avizarea este legată de producătorul fiecărui echipament ce intră în componența respectivului sistem.

6. Problematika sistemului aplicativ, respectiv sistemele software instalate pe echipamente, mai ales software-ul înglobat⁹, poate reprezenta o dificultate suplimentară în implementarea proiectului de act normativ, în sensul obiectivului major, de reducere a riscurilor de securitate. Astfel, ținând cont că în contextul securității și securizării unui sistem nivelul aplicativ este mai important decât echipamentul (dedicat) în sine, și totodată este primul element vulnerabil, pentru a susține funcționalități noi, pentru eliminarea unor posibile breșe de securitate, dar și din motive de compatibilitate și/sau de aliniere la conformități, aceste (micro)softuri dedicate/înglobate sunt periodic aduse la zi de producător, care poate fi diferit de cel al echipamentului. De asemenea, trebuie avut în vedere că aducerile la zi au o cadență periodică mult mai rapidă decât al sistemelor software mari, inclusiv cele consacrate local/internațional¹⁰. În contextul celor de mai sus, *proiectul de act normativ*, deși tratează distinct și împreună noțiunile de "echipament" și/sau sistem informatic, și deși prevede furnizarea de informații detaliate¹¹ către Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare ANCOM), menționează doar (global) intervalul estimat de cinci ani până la solicitarea unui nou aviz. Astfel, deși specialiștii în securitate ai fiecărui operator ce dețin astfel de echipamente/software-uri au implicat sarcina

¹ *Proiect de act normativ*, art. 5 alin. (1) "Avizul conform prevăzut la art. 3 alin. (2) se fundamentează pe evaluări din perspectiva riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și/sau apărării naționale".

⁵ Ex: sistem critic, compus din rețelele fizice/logice, elemente ce aduc putere de calcul și spațiu de stocare, sistemele informatice/sisturi aplicative instalate pe straturile fizice, baze de date, sistemele de interfețe și integrare, elemente de securitate fizică și logică. Conform exemplului menționat, un producător de baze de date poate solicita avizul punctual necesar procedurii de achiziție a unei entități contractante, autorizăție necesară pentru a fi instalat în sistem, necesară altei achiziții, ce include sistem informatic cu baze de date.

⁷ Liste utile atât furnizorilor de sisteme, rețele și echipamente pentru a decela eventuale avize pasivate aferente furnizorilor potențial oferite, cât și util autorităților contractante.

⁸ Incluzând înțepinderi din spațiul european și nu numai, care exportă și/sau sunt prezente în România.

⁹ Firmware și embeded-micro-soft instalate la nivel de EPROM sau la niveluri middleware, soft considerat parte integrantă a echipamentului.

¹⁰ Spre exemplu, se vede în acest sens spațiile unor noi versiuni la sistemele ERP odată sau cel mult de două ori pe an, spre deosebire de firmware/micro-soft înglobat, ce pot avea și update-uri lunare.

¹¹ Privind proiectului de act normativ, operatorii de telecomunicații trebuie să furnizeze "informații detaliate cu privire la tehnologiile, echipamentele și programele software implementate în rețelele 5G, cu privire la producătorul acestora, precum și cu privire la gradul de externalizare către terțe părți al anumitor activități referitoare la gestionarea rețelelor de comunicații electronice furnizate".

autoevaluării securității¹², inclusiv urmare a deselor aduceri la zi, proiectul de act normativ nu distinge explicit necesitatea anunțării (măcar) la nivelul unor modificări și/sau aduceri la zi, tratate ca versiuni majore.

7. Ținând cont de multitudinea solicitărilor de avizare prealabilă – începând chiar cu data implementării prezentului *proiect de act normativ*, aspect coroborat cu durata estimată de patru luni pentru analizele CSAT și presiunea indusă de dorința de predictibilitate în investiții a industriei – vizând o gamă largă de produse și servicii, componente a sistemelor/rețelelor și echipamentelor strategice și/sau critice, estimăm o potențială avalanșă de solicitări cu efect direct în timpul de analiză și răspuns. Pe de altă parte, sunt situații în care, achiziția trebuie efectuată imediat, iar potențialii furnizori, inclusiv dintre cei consacrați să nu dețină autorizația¹³.
8. În contextul considerentelor de la ultimele două puncte, Consiliul Concurenței opinează că, poate fi utilă (inclusiv pentru cazurile menționate în care autoritatea contractantă poate solicita prezentarea avizelor, dar procedura nu poate fi extinsă cu durata necesară avizării), asimilarea procedurii/pașilor de solicitare. Astfel, ofertantul neavizat ar putea prezenta declarația pe propria răspundere, ce include angajamentul că, în caz de respingere, renunță la participare.
9. În pagina 4 a *Expunerii de motive*, există următoarea frază:

“Totodată, în prezentul act normativ se propun măsuri de eliminare treptată a tehnologiilor, echipamentelor și programelor software utilizate în prezent de către furnizorii de rețele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G”.

Pentru a evita posibile confuzii, propunem reformularea frazei, pentru că, în formularea actuală ar putea fi interpretată în sensul eliminării treptate a tuturor tehnologiilor utilizate în prezent, deși sensul dorit de inițiatori se pare că viza doar eliminarea celor constatate ca fiind neconforme.

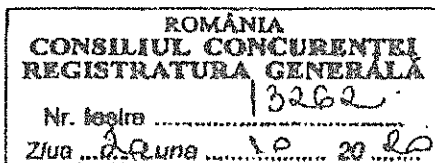
În final, dorim să ne exprimăm încrederea că veți considera observațiile Consiliului Concurenței venind în întâmpinarea necesității de asigurare a unui cadru legal echitabil și pro-concurențial în domeniul comunicațiilor electronice, al securității sistemelor și al securității și siguranței naționale.

Cu deosebită considerație,

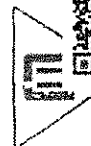
Bogdan M. CHIRIȚOIU
Președinte

¹² Și în condițiile în care există deja cadrul legal de raportare a breșelor și incidentelor de securitate, raportări pe baza cărora se poate generaliza rapid o remediere.

¹³ De ex. nevoie de înlocuire a unui cluster de server, care trebuie achiziționat imediat pentru păstrarea continuității afacerii, de la același furnizor/fabricant care a livrat și echipamentul cu trebuie înlocuit.

CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMÂNIA

Domnului Ministru Lucian Nicolae BODE

Ministerul Transporturilor Infrastructurii și Comunicațiilor (MTIC)
Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Sector 1, București, Cod poștal 010873
Tel: 0374.808.610. Fax: 021.313.88.69

În atenția domnului Secretar General Adjunct Adrian-Daniel GAVRUȚĂ

Ref.: Adresa MTIC nr. 42363/12.10.2020, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 13262/13.10.2020

Stimate domnule Ministru,

Ca urmare a analizei celei mai recente versiuni a proiectului de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G* (denumit în continuare „Proiectul de act normativ”) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței în vederea analizării acestora din perspectiva dreptului concurenței și emiterii unor considerente/recomandări necesare elaborării studiului de impact¹, vă comunicăm următoarele:

- I. Autoritatea de concurență a exprimat o poziție favorabilă față de versiunea din luna august a anului 2020 a acestui *proiect de act normativ*, formulând o serie de considerente și recomandări, prin adresa nr. RG 10259/26.08.2020, atașată, în copie, prezentei.
- II. Având în vedere că în versiunea recentă nu sunt modificări majore, autoritatea de concurență menține poziția exprimată deja, iar în cele ce urmează observațiile se referă doar la aspecte legate de implementare, respectiv elemente ce pot fi avute în vedere și în elaborarea *studiului de impact*. Astfel:
  1. Referitor la prevederile *proiectului de act normativ*, și mai ales, referitor la posibile moduri de implementare, în esență,
    - pe de o parte, autoritatea de concurență dorește ca, în asigurarea unui mediu concurențial dinamic, să existe o participare cât mai numeroasă la licitația pentru acordarea de spectru 5G (inclusiv potențiali nou intrați pe piață), iar ulterior, în procesul de migrare la tehnologiile 5G, suficienți operatori să concureze (inclusiv la nivel de infrastructuri), implementând inovații în beneficiul utilizatorilor finali prin utilizarea de sisteme², precum și de echipamente active și pasive de o mare varietate;
    - pe de altă parte, Consiliul Concurenței realizează că, prin prisma regimului de autorizare ce urmează a fi instituit prin prevederile recentului *proiect de act normativ*, se poate ajunge la situația în care, pentru considerente ce țin de securitatea națională și de apărarea țării, să fie limitate opțiunile aflate la îndemâna autorităților contractante (inclusiv ale furnizorilor

¹ Prevăzută de *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, republicată.

² Prin prisma *proiectului de act normativ* referința este la sisteme FT&C critice/strategice, de importanță națională.

de rețele și servicii de comunicații electronice), atunci când decid achiziționarea de tehnologii, echipamente și *software* utilizate în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G.

Efectele, în concret, depind și de numărul producătorilor care obțin autorizarea stabilită prin *proiectul de lege*, aspect pe care autoritatea de concurență îl poate înțelege ca o încadrare în prevederile art. 2 alin (1) pct. 2 din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare (în continuare *Legea concurenței*)³, securitatea națională și apărarea (națională) fiind componente importante ale oricărui aspect considerat *interes public major*⁴.

2. Consiliul Concurenței, preocupat de posibilitatea ca în procesul de implementare a *proiectului de act normativ* să nu apară situații în care mediul concurențial să fie îngrădit și/sau denaturat suplimentar, constată următoarele riscuri principale și posibile efecte negative în implementare:

- a. Lipsa unei perioade de tranziție care să asigure masa critică de avizări, respectiv posibilitatea operatorilor de a alege și de a beneficia de tarife determinate de un mediu concurențial normal. Astfel, în contextul în care se estimează⁵ că procesul de avizare ar putea dura maximum 4 luni, iar *proiectul de act normativ* este preconizat a intra în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, reiese o perioadă maximă de peste 4 (patru) luni în care niciun furnizor de sisteme/echipamente nu ar fi avizat sau respins, indiferent de numărul furnizorilor care au aplicat pentru pre-avizare în primul interval. De asemenea, având în vedere cantitatea și complexitatea evaluărilor ce vor fi efectuate la nivelul Consiliului Suprem de Apărare a Țării⁶ (în continuare CSAT), se va produce o suprasolicitare, în special în primul an de aplicare a legii. O eventuală structurare în funcție de natura echipamentelor preponderent oferite (strategice/curente, cele adresate *core-network*, emisie-recepție radio, cablare, interfețe sau structurate în active/pasive de rețea), în vederea prioritizării, ar putea fi însoțită de o serie specială⁷ de coduri aplicabile licitațiilor publice, pentru acele cazuri prevăzute de *proiectul de act normativ*, în care autoritățile contractante pot solicita achiziția/prezența la licitație doar de la furnizori ce dețin avizarea.

Ca urmare a celor de mai sus și a faptului că *proiectul de act normativ* vizează nu doar echipamente specifice 5G ce urmează a fi achiziționate, ci și echipamentele aferente 3G și 4G instalate și în funcțiune, cu respectarea prevederilor legale ce vor fi intrat în vigoare, niciun operator nu va putea schimba echipamente avariate sau aflate la sfârșitul ciclului de viață al acestora. De asemenea, prin prisma pregătirii operatorilor în abordarea „*business-case*” pentru procesul de selecție competitivă de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în benzile de frecvențe de 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz (în continuare licitația 5G), cei interesați a participa nu au o perspectivă a viitoarelor investiții și a angajamentelor necesare obligațiilor de acoperire

³ Art. 2 alin. (1) din *Legea concurenței*: „Dispozițiile prezentei legi se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de: ... b) autoritățile și instituțiile administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin reglementările adoptate, intervin în operațiuni de piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.”

⁴ Rețelele și serviciile de comunicații electronice împreună cu sistemele și serviciile informatice operate de sectorul public sau cel privat îndeplinesc un rol important în orice societate, iar securitatea acestora este esențială pentru o serie de activități ce au impact asupra societății în ansamblul ei.

⁵ A se vedea *Expunerea de motive* și art. 3 alin (2) din *proiectul de act normativ*.

⁶ În conjuncție cu instituțiile specializate cu care aceasta se consultă (*proiect de act normativ* - art. 5 alin. (1) „Avizul conform prevăzut la art. 3 alin. (2) se fundamentează pe evaluări din perspectiva riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și/sau apărării naționale”).

⁷ Care să delimiteze produse strategice de restul celor tranzacționate prin licitații publice de tip SEAP

și nici asupra eforturilor necesare schimbărilor echipamentelor neconforme, necesar a fi înlocuite.

Până la crearea unei mase critice de furnizori agreeți, în număr necesar și suficient operatorilor pentru a putea efectua selecții potrivite din punct de vedere tehnic (chiar și după aplicarea de către CSAT a restricțiilor necesare), există riscul ca unicul sau pușinii furnizori inișiali, în lipsa concurenței, să crească preșul echipamentelor/tarifele serviciilor, în dauna consumatorului⁸;

- b. Deși *Expunerea de motive și proiectul de act normativ* invocă corect Raportul UE privind evaluarea comună a riscurilor pe 5G și *Setul de instrumente (EU Toolbox)* în ceea ce privește lanșul de aprovizionare pentru sisteme și echipamente aferente 5G și riscurile interferenței unui stat terș prin legătura unui producător cu guvernul din statul terș, de aici derivând cerinșele la nivel de furnizor, la nivelul *EU Toolbox* cerinșele de evaluare a riscurilor la nivelul echipamentelor sunt preponderent cu caracter tehnic. Ridicarea cerinșelor evaluării riscurilor de la nivelul de echipament la nivelul evaluării furnizorului (proiectul de act normativ nefăcând distincții între echipamentele de reșea active și pasive, echipamente dedicate core-network, radio, cabloje sau interferenșe) implică schimbări totale, la nivel tuturor echipamentelor livrate de respectivul furnizor, însă necesitatea schimbării unor elemente de pasiv poate fi pusă sub semnulf întrebării. Astfel, prin prisma securității și securizării reșelei și a sistemelor, vulnerabilități pot fi descoperite nu la nivelul echipamentului în sine, ci și la nivelul *software* (aferent acestuia). Cum acest *software* este, de regulă, la nivel *firmware /middleware*, ce comportă dese update-uri și modificări⁹, acestea pot duce la imposibilitatea practică de verificare a lor. Ca urmare, modalitatea de abordare a fost cea a *evaluării furnizorului*, având ca efect acceptarea tuturor serviciilor/produselor sale sau rejectarea acestora. Cu toate acestea, în reșea există/pot exista elemente pasive (spre exemplificare, antene care doar preiau semnalul radio și-l transmit convertit digital), elemente ce nu impun *a priori* necesitatea schimbării prin prisma securității reșelei, indiferent de furnizorul de la care a fost achizișionat, cum totodată pot exista elemente active, ce au atașat *software* greu controlabil (spre exemplificare¹⁰, *antene inteligente 5G* - element activ, existent sau preconizat a fi instalat).

În contextul presiunii asupra CSAT, în special în prima perioadă, o posibilă variantă ar putea fi pornirea de la scopul *proiectului de act normativ*, respectiv *reducerea incidentelor de securitate* (cu dezideratul de *eliminare*), printr-o corectă/mai amplă gestiune a riscurilor în funcție de numărul și gravitatea acestora. Astfel, ținând cont de acceptarea utilizării produselor pe o perioadă de cinci ani de la declășarea incompatibilității, respectiv a asumării riscului unui posibil incident de securitate în acest interval de timp, precum și de ideea că unui furnizor i se poate retrage avizul și ulterior acceptului, normele legale ar putea pleca de la cerinșe legate de *core-network* (incluzând prevederi legate de reevaluare automată a riscurilor în fiecare an sau la un interval de doi ani), urmând ca, în cazul identificării unui/unor incidente de securitate, avizarea negativă să fie extinsă pentru restul straturilor de reșea, sau viceversa, avizul pozitiv, în lipsa incidentelor de securitate, să fie consolidat la nivelul global al reșelei.

O abordare precum cea exemplificată mai sus (sau una similară, prin efectul său) ar permite din prisma legislației din domeniul concurenței – chiar dacă pe staturi (*layer-e*) diferite

⁸ În speșă de față, prin consumatori înșelegând operatorii mobili și entitășile deținătoare/doritoare de sisteme IT&C critice/de importanșă nașională

⁹ Update-uri care, pe de o parte, îmbunătășesc funcșionalități, înlătură breșe de securitate, iar pe de altă parte pot ascunde și/sau genera vulnerabilități/neconformități noi.

¹⁰ Extinzând exemplul, trebuie menșionat că în spectrul potenșialilor furnizori se pot întălni cei globali (care pot ofera o gamă largă de echipamente) și producători de nișă (specializați), ce pot furniza echipamente doar o gamă limitată de produse. În consecinșă, în funcție de gama și numărul echipamentelor, impactul asupra reșelelor poate fi punctual sau mai înșeninat.

de rețea, prezența unui număr mai mare de furnizori și, implicit, șansele unui preț mai mic, competitiv, permițând operatorilor o mai bună eșalonare a investițiilor și mai puține riscuri în întreruperea furnizării serviciului [pe perioada înlocuirii sistemelor/echipamentelor neconforme și (re)calibrării rețelei].

- c. Pentru a scădea presiunea numărului mare de solicitări de preavizare adresate CSAT (în special în primul interval), ar putea fi utilă analiza posibilității apariției unor proceduri de recunoaștere mutuală a avizelor emise la nivel de echipament/ sistem/furnizor, între statele partenere care au o situație de siguranță a sistemelor/ tehnologiilor 5G similară sau compatibilă cu cea din România. Transferul de încredere, respectiv recunoașterea mutuală a avizelor deja emise sau în curs de evaluare este menită a scurta timpii necesari avizării, nesubstituind totuși decizia competentă și independentă a CSAT. De asemenea, în cazul unui operator ce utilizează deja echipamente/ sisteme provenind de la furnizori ce nu primesc avizarea prealabilă, echipamente aflate într-o pondere mare în topologia infrastructurilor existente, preconizat a fi dezvoltate sau în diverse stadii de implementare, ar putea fi utilă corelarea perioadei de tranziție estimată prin *proiectul de act normativ* cu capacitatea tehnică a operatorului de înlocuire a echipamentelor, în cazuri excepționale perioada putând fi extinsă motivat. Amânarea justificată ar permite operatorului o sustenabilitate a investițiilor necesare angajamentelor derivate din obligațiile sale de acoperire.

- III. În contextul demersurilor prealabile organizării *licitației 5G*, Consiliul Concurenței a decis contactarea operatorilor mobili, pentru a lua notă de problemele cu care se confruntă fiecare, în mediul legislativ actual și preconizat (incluzând efectele intrării în vigoare a *proiectului de act normativ*), în pregătirile pentru licitarea dreptului de utilizare a spectrului radio, precum și posibile soluții așa cum acestea sunt percepute de operatorii mobili și, eventual, modul cum percepe fiecare o posibilă implicare a Consiliului Concurenței, prin prisma *legii concurenței* și a prerogativelor autorității de concurență, în asigurarea unui proces competitiv de succes.

Precizăm că în afara impactului major al *proiectului de act normativ* asupra *licitației 5G*, pentru o imagine previzibilă asupra caietului de sarcini, acesta trebuie completat cu referințe la un mediu legislativ stabilizat conținând, pe lângă *Strategia 5G pentru România*¹¹ și *hotărârea de Guvern privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență*, și forma în vigoare a *actului normativ*, alături de *Codul comunicațiilor* în forma ce va fi în vigoare¹². Din discuțiile cu operatorii, în afara aspectelor ce ar putea fi avute în vedere în elaborarea *studiului de impact* așa cum acestea au fost identificate mai sus de către Consiliul Concurenței, industria a exprimat și îngrijorări legate de:

- o competențele ulterioare de control ale ANCOM (căruia, conform *proiectului de act normativ*, i se raportează detaliat structuri și detalii tehnice, dar nu se desprind cu claritate alle implicații ale autorității de reglementare ce pot apărea în procesul de avizare al CSAT);
- o modul în care eventuala avizare negativă afectează nu doar echipamente ce urmează a fi achiziționate, ci și pe cele utilizate pentru tehnologiile 2G, 3G, 4G, cu implicații în necesitatea înlocuirii masive de echipamente și un impact major, nu numai asupra bugetului alocat pentru această schimbare, ci și asupra procesului de investiții necesar obligațiilor de acoperire.

Totodată, majoritatea operatorilor au susținut că deja și-au exprimat detaliat poziția față de *proiectul de act normativ*, în cadrul procesului de consultare publică, poziție ce poate fi

¹¹ Din datele pe care le deține autoritatea de concurență în versiunea din anul 2019.

¹² La data prezentei, o versiune a *Codului comunicațiilor* se află în consultare publică. Referitor la prevederile acestuia, operatorii doresc în special simplificarea avizelor autorităților locale, inclusiv adoptarea unei practici internaționale de *avizare implicită*.

interpretată ca valabilă încă, în condițiile în care versiunea recentă a respectivului *proiect* nu diferă substanțial de cea care a fost în consultare.

Legat de licitația 5G, principalele îngrijorări au fost legate de:

- o timpul alocat consultării publice pentru caietul de sarcini final, respectiv a condițiilor de participare, în condițiile în care față de versiunea cunoscută în piață, la nivelul anului 2018-2019, cerințele de participare și, ulterior, de acoperire, sunt modificate;
- o modul de alocare a benzilor de frecvențe¹³;
- o interferențe în spectrul achiziționat, respectiv stadiul acțiunilor ANCOM privind încheierea acordurilor de coordonare referitoare la televiziunea digitală terestră cu Ucraina și a acordurilor bilaterale cu țările vecine privind coordonarea utilizării frecvențelor pentru rețele MFCN (estimat a fi finalizate în prima jumătate a anului 2020¹⁴);
- o gradul de acoperire estimat a fi solicitat prin caietul de sarcini și asumat odată cu achiziția de spectru, precum și modul de tratare uniformă, inclusiv pentru cei ce intenționează o achiziție pe durată limitată (primii 6 ani). În plus, ar trebui elaborată o întreagă strategie pentru promovarea, menținerea ofertelor comerciale 5G deja lansate, utilizând actualul spectru de frecvențe și, în același timp, armonizarea spectrului utilizat pentru 5G cu cel ce urmează a-l primi peste 6 ani;
- o sumele necesar a fi achitate la data licitației trebuie strâns corelate cu data exercitării dreptului de utilizare a frecvenței.

În final, dorim să ne exprimăm încrederea că veți considera observațiile Consiliului Concurenței venind în întâmpinarea necesității de asigurare a unui cadru legal echitabil și pro-concurențial în domeniul comunicațiilor electronice, al securității sistemelor și al securității și siguranței naționale.

De asemenea, vă rugăm să aveți în vedere deschiderea autorității de concurență asupra unor eventuale acțiuni ulterioare de sprijin din sfera competențelor Consiliului Concurenței și/sau a necesității unor poziții comune.

Cu deosebită considerație,

Bogdan (M.) Chișoiu
Președinte

¹³ Spre exemplificare, s-a remarcat că benzile joase sunt necesare unei strategii "corecte" de utilizare a spectrului și ar fi bine de distribuit uniform (în speță cele 6 benzi de 700MHz); Cerințele de acoperire fiind la nivelul benzilor de frecvențe radio alocate, s-a remarcat și că vor fi costuri mari pentru compatibilizarea frecvențelor înalte (3500-3800MHz), etc.

¹⁴ Și aflate la stadiul de înțelegeri bilaterale încă nesemnate.

NR MTI 30354 /
2602.

ROMÂNIA
CONSILIUL CONCURENȚEI
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. ieșire 465
Ziua Luna 02, 2021

CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMÂNIA

PROSEDURA DE REGISTRARE
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. 336
Data 02.02.2021

Domnului Ministru Cătălin DRULĂ
Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (MTI)

Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Sector 1, București, Cod poștal 010873
Tel: 0374.808.610, Fax: 021.313.88.69

Spre știință domnului Secretar General adjunct Adrian-Daniel GĂVRUȚA

Ref.: Adresa MTI nr. 30354/15.02.2021, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 1768/16.02.2021

Stimate domnule Ministru,

Ca urmare a analizei celei mai recente versiuni a proiectului de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor SG* (denumit în continuare „Proiectul de act normativ”) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței în vederea analizării acestora din perspectiva normelor de concurență și emiterii unor considerente/recomandări necesare elaborării studiului de impact¹, și având în vedere că, față de ultima versiune comunicată anterior, nu sunt modificări majore, autoritatea de concurență menține poziția favorabilă, formulând o serie de considerente și recomandări, prin adresa nr. RG 10259/01.09.2020, coroborate cu aspectele învederate prin adresa nr. RG 13262/20.10.2020, atașate, în copie, prezentei.

Dorim să ne exprimăm încrederea că veți considera recomandările Consiliului Concurenței ca venind în întâmpinarea necesității de asigurare a unui cadru legal echilabil și pro-concurențial în domeniul comunicațiilor electronice, al securității sistemelor și al securității și siguranței naționale.

De asemenea, vă rugăm să aveți în vedere deschiderea autorității de concurență asupra unor eventuale acțiuni ulterioare de sprijin din sfera competențelor Consiliului Concurenței și/sau a necesității unor poziții comune pe marginea acestui subiect.

Cu deosebită considerație,

Bogdan M. CHIRITOIU
PREȘEDINTE

P.A.
SECRETAR GENERAL

¹ Prevăzută de *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, republicată.

Nr 698 / 26.02.2021 09.12.21

ROMANIA
CONSILIUL CONCURENȚEI
REGISTRATURA GENERALĂ

Nr. înregistrare 10259
Ziua 27 Luna 08 An 2020

CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMANIA

Domnului Ministru Lucian Nicolae BODE

Ministerul Transporturilor Infrastructurii și Comunicațiilor (MTIC)
Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Sector 1, București, Cod poștal 010873
Tel: 0374.808.610, Fax: 021.313.88.69

În atenția: doamnei Secretar General Ștefania-Gabriella FERENCZ
domnului Secretar General Adjunct Adrian Daniel GĂVRUȚA

Ref.: Adresa MTIC, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 10259/10.08.2020

Stimate domnule Ministru,

Ca urmare a analizei proiectului de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G* (denumit în continuare „Proiectul de act normativ”) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței în vederea analizării și emiterii unui punct de vedere, vă comunicăm că autoritatea de concurență exprimă o poziție favorabilă față de acest proiect de act normativ, în lumina următoarelor considerente și recomandări:

1. În contextul:

- preocupărilor Comisiei Europene pentru gestionarea corectă a riscurilor¹ trecerii la 5G, precum și preocupările interne de pregătire și lansare² a procedurii competitive pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio alocate pentru 5G, precum și în contextul lansării serviciilor comerciale de către majoritatea operatorilor mobili cu activitate în România;
- situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 care, pe de o parte impune adoptarea unor măsuri rapide, iar pe de altă parte a generat presiuni crescute asupra traficului în rețelele publice de comunicații mobile, dar și în rețelele și sistemele dedicate ale instituțiilor (sisteme critice, sisteme cu arhitecturi dispersate la nivel național sau sistemele utilizate pentru telemuncă/educație online, precum și rețele/sisteme utilizate în managementul situațiilor de urgență);
- măsurilor punctuale luate în ultimul timp privind sistemele critice, managementul identității și semnătura electronică, managementul situațiilor de urgență și altele, parte din proiecte de acte normative supuse și atenției Consiliului Concurenței;
- creșterii numărului incidentelor de securitate cibernetică, aspect ce constituie o amenințare gravă pentru funcționarea rețelelor și a sistemelor informatice care pot să

¹ Comisia Europeană a publicat la 29.01.2020 setul de instrumente pentru gestionarea riscurilor 5G, care prevăd măsuri pentru atenuarea amenințărilor de securitate asociate rețelelor 5G. Statele membre nu sunt obligate să pună în aplicare toate măsurile recomandate în setul de instrumente, dar pot, și trebuie, să decidă individual cu privire la caracterul adecvat al măsurilor care trebuie adoptate.

² Estimată pentru finalul acestui an.

devină ținte pentru acțiunile rău-intenționate menite să afecteze confidențialitatea datelor sau să întrerupă funcționarea rețelelor. Consecințele acestor incidente se reflectă asupra sectoarelor importante pentru statul român și pot genera pierderi consistente ori chiar pot conduce la materializarea unor riscuri la adresa securității și apărării naționale;

autoritatea de concurență apreciază eforturile inițiatorilor de a asigura creșterea gradului de securitate și securizare și a unui climat concurențial normal și de a elimina pe cât posibil eventualele abordări arbitrare și bariere la intrarea pe piață.

2. În esență, principiile care stau la baza emiterii poziției favorabile a Consiliului Concurenței asupra proiectului de act normativ supus analizei sunt cuprinse în art. 1 și, respectiv, art. 8 alin. (1) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare *Legea concurenței*).

Pentru a nu se aduce atingere prevederilor din articolele de mai sus, măsurile care vor fi luate sau condițiile care vor fi impuse în cadrul procedurilor de autorizare prealabilă nu trebuie să limiteze autonomia întreprinderilor (operatorilor economici) - în speță, să fie obiective, să fie necesare pentru atingerea obiectivului și proporționale cu scopul urmărit - și să nu stabilească condiții discriminatorii pentru activitatea întreprinderilor (competitori prezenți sau potențiali competitori).

3. Așa cum se menționează și în *Expunerea de motive* ce însoțește proiectul de act normativ, acesta "urmărește stabilirea unui mecanism de autorizare prealabilă a producătorilor de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G, fiind urmărite considerente ce țin de eliminarea oricăror riscuri la adresa securității naționale și apărării naționale".

De asemenea, *Expunerea de motive* reține că, urmare a regimului de autorizare instituit prin proiectul de act normativ, se poate ajunge la situația în care, pentru considerente ce țin de securitatea națională și apărarea națională, să fie limitate opțiunile aflate la îndemâna autorităților contractante (inclusiv ale furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice), atunci când decid achiziționarea de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G. Efectele, în concret, depind și de numărul producătorilor care obțin autorizarea stabilită prin proiectul de lege, aspect pe care autoritatea de concurență îl poate înțelege ca o încadrare în prevederile art. 2, alin (1), pct. 2 din *Legea concurenței*¹, securitatea națională și apărarea națională fiind componente importante a oricărui aspect considerat *interes public major*².

4. În ceea ce privește principiul obiectivității și cel al proporționalității, respectiv necesitatea ca măsurile estimate să fie obiective și necesare pentru atingerea obiectivului, dar și proporționale cu scopul urmărit, Consiliul Concurenței remarcă faptul că, pentru a se evita posibilele decizii arbitrare/alteatoare și nepredictibile în timp, cu risc mai mare de apariție la nivelul fiecărei autorități contractante, singurii factori decizionali sunt desemnați prin proiectul de act normativ strict dintre autoritățile cu atribuții în domeniu, în speță Consiliul Suprem de Apărare a Țării (denumit în continuare CSAT) și instituțiile specializate cu care

¹ *Legea concurenței*, art. 2, alin. (1): Dispozițiile prezentei legi se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de: ... b) autoritățile și instituțiile administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin reglementările adoptate, intervin în operațiuni de piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.

² Rețelele și serviciile de comunicații electronice împreună cu sistemele și serviciile informatice operate de sectorul public sau cel privat îndeplinesc un rol important în orice societate, iar securitatea acestora este esențială pentru o serie de activități ce au impact asupra societății în ansamblul ei.

acesta se consultă¹. Similar, pentru a sublinia importanța acestor autorizări prealabile, fiecare în parte, odată solicitată este acordată/sau respinsă prin Decizie a Prim- Ministrului.

5. Fără a intra în aspecte de tehnică legislativă, pe de o parte este de înțeles nivelul general al exprimărilor și definițiilor, însă, ținând cont de posibila necesitate de achiziție a unor componente din produsele/serviciile menționate ca întreg⁵ sau ca parte a unei tehnologii, ar putea fi utilă o listă publică de avize acordate, respectiv respinse, listă accesibilă la nivelul site-ului oficial MTTC⁷. Acest aspect, ar răspunde și principiului transparenței.

În contextul celor de mai sus, dar și al tendințelor de globalizare⁸, fără a avea cunoștință asupra unor demersuri legislative similare la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, ar putea fi de interes o analiză care să evalueze în ce măsură poate fi luat în calcul un transfer de încredere asupra unui aviz emis în alt stat membru UE sau într-o alianță la care România este parte. Transferul de încredere este menit a scurta timpii necesar avizării, nesubstituind decizia competentă și independentă a CSAT.

Prin similitudine cu problematica de mai sus, în ceea ce privește furnizorul cărui a fi este necesar avizul, proiectul de act normativ nu distinge în clar dacă avizarea prealabilă se referă la furnizorul local/internațional (inclusiv un integrator ce înglobează componente critice într-un sistem la cheie și solicită avizarea pentru integrator sau pentru sistem), ori dacă avizarea este legată de producătorul fiecărui echipament ce intră în componența respectivului sistem.

6. Problematicele sistemului aplicativ, respectiv sistemele software instalate pe echipamente, mai ales software-ul înglobat⁹, poate reprezenta o dificultate suplimentară în implementarea proiectului de act normativ, în sensul obiectivului major, de reducere a riscurilor de securitate. Astfel, ținând cont că în contextul securității și securizării unui sistem nivelul aplicativ este mai important decât echipamentul (dedicat) în sine, și totodată este primul element vulnerabil, pentru a susține funcționalități noi, pentru eliminarea unor posibile breșe de securitate, dar și din motive de compatibilitate și/sau de aliniere la conformități, aceste (micro)softuri dedicate/înglobate sunt periodic aduse la zi de producător, care poate fi diferit de cel al echipamentului. De asemenea, trebuie avut în vedere că aducerile la zi au o cadență periodică mult mai rapidă decât al sistemelor software mari, inclusiv cele consacrate local/internațional¹⁰. În contextul celor de mai sus, *proiectul de act normativ*, deși tratează distinct și împreună noțiunile de "echipament" și/sau sistem informatic, și deși prevede furnizarea de informații detaliate¹¹ către Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare ANCOM), menționează doar (global) intervalul estimat de cinci ani până la solicitarea unui nou aviz. Astfel, deși specialiștii în securitate ai fiecărui operator ce dețin astfel de echipamente/software-uri au implicat sarcina

¹ *Proiect de act normativ*, art. 3 alin. (1) "Avizul conform prevăzut la art. 3 alin. (2) se fundamentează pe evaluări din perspectiva riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și/sau apărării naționale".

⁵ Ex: sistem celule, compus din rețelele fizice/logice, elemente ce aduc putere de calcul și spațiu de stocare, sistemele informatice/servicii aplicative instalate pe serveri fizici, baze de date, sisteme de interfețe și integrare, elemente de securitate fizică și logică. Conform exemplului menționat, un producător de baze de date poate solicita avizul punctual necesar procedurii de achiziție a unei entități contractante, autorizată neoperatoare la nivel de sistem, necesară altel achiziției, ce include sistem informatic cu baze de date.

⁷ Liste utile atât furnizorilor de sisteme, rețele și echipamente pentru a decela eventuale avize parțiale aferente furniturii potențiale oferite, cât și util autorităților contractante.

⁸ Incluzând întreprinderi din spațiul european și nu numai, care exportă și/sau sunt prezente în România.

⁹ Firmware și embedded-micro-soft instalate la nivel de EPROM sau la niveluri middleware, soft considerat parte integrantă a echipamentului.

¹⁰ Spre exemplificare, a se vedea în acest sens apariția unor noi versiuni la sistemele ERP odată sau cel mult de două ori pe an, spre deosebire de firmware/micro-soft înglobat, ce pot avea și update-uri lunare.

¹¹ Privind proiectului de act normativ, operatorii de telecomunicații trebuie furnizeze "informații detaliate cu privire la tehnologiile, echipamentele și programele software implementate în rețelele 5G, cu privire la producătorul acestora, precum și cu privire la gradul de externalizare către terțe părți al anumitor activități referitoare la gestionarea rețelelor de comunicații electronice furnizate".

autoevaluării securității¹¹, inclusiv urmare a deselor aduceri la zi, proiectul de act normativ nu distinge explicit necesitatea anunțării (măcar) la nivelul unor modificări și/sau aduceri la zi, tratate ca versiuni majore.

7. Ținând cont de multitudinea solicitărilor de avizare prealabilă – începând chiar cu data implementării prezentului proiect de act normativ, aspect coroborat cu durata estimată de patru luni pentru analizole CSAT și presiunea indusă de dorința de predictibilitate în investiții a industriei – vizând o gamă largă de produse și servicii, componente a sistemelor/rețelelor și echipamentelor strategice și/sau critice, estimăm o potențială avalanșă de solicitări cu efect direct în timpul de analiză și răspuns. Pe de altă parte, sunt situații în care, achiziția trebuie efectuată imediat, iar potențialii furnizori, inclusiv dintre cei consacrați să nu dețină autorizația¹².
8. În contextul considerentelor de la ultimele două puncte, Consiliul Concurenței opinează că, poate fi utilă (inclusiv pentru cazurile menționate în care autoritatea contractantă poate solicita prezentarea avizelor, dar procedura nu poate fi extinsă cu durata necesară avizării), asimilarea procedurii/pașilor de solicitare. Astfel, ofertantul neavizat ar putea prezenta declarația pe propria răspundere, ce include angajamentul că, în caz de respingere, renunță la participare.
9. În pagina 4 a *Expunerii de motive*, există următoarea frază:

"Totodată, în prezentul act normativ se propun măsuri de eliminare treptată a tehnologiilor, echipamentelor și programelor software utilizate în prezent de către furnizorii de rețele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G".

Pentru a evita posibile confuzii, propunem reformularea frazei, pentru că, în formularea actuală ar putea fi interpretată în sensul eliminării treptate a futuror tehnologiilor utilizate în prezent, deși sensul dorit de inițiatori se pare că viza doar eliminarea celor constatate ca fiind neconforme.

În final, dorim să ne exprimăm încrederea că veți considera observațiile Consiliului Concurenței venind în întâmpinarea necesității de asigurare a unui cadru legal echitabil și pro-concurențial în domeniul comunicațiilor electronice, al securității sistemelor și al securității și siguranței naționale.

Cu deosebită considerație.

Bogdan M. CHIRIȚOIU

Președinte

¹² Și în condițiile în care există deja cadrul legal de raportare a breșelor și incidentelor de securitate, raportări pe baza cărora se poate generaliza rapid o remediere.

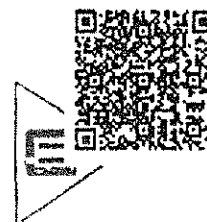
¹³ De ex. nevoia de înlocuire a unui cluster de server, care trebuie achiziționat imediat pentru păstrarea continuității afacerii, de la suclaji furnizor/fabricant care a livrat și echipamentul ce trebuie înlocuit.

ROMÂNIA
CONSILIUL CONCURENȚEI
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. înregistrare ..... 13262 .....
Ziua 19 2020

CONSILIUL
CONCURENȚEI
ROMÂNIA

Domnului Ministru Lucian Nicolae BODE

Ministerul Transporturilor Infrastructurii și Comunicațiilor (MTIC)
Bulevardul Dinicu Golescu nr. 38, Sector 1, București, Cod poștal 010873
Tel: 0374.808.610. Fax: 021.313.88.69

În atenția domnului Secretar General Adjunct Adrian-Daniel GAVRUȚĂ

Ref.: Adresa MTIC nr. 42363/12.10.2020, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 13262/13.10.2020

Stimate domnule Ministru,

Ca urmare a analizei celei mai recente versiuni a proiectului de *Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G* (denumit în continuare „Proiectul de act normativ”) și a *Expunerii de motive* aferente proiectului de act normativ, transmise Consiliului Concurenței în vederea analizării acestora din perspectiva dreptului concurenței și emiterii unor considerente/recomandări necesare elaborării studiului de impact¹, vă comunicăm următoarele:

- I. Autoritatea de concurență a exprimat o poziție favorabilă față de versiunea din luna august a anului 2020 a acestui *proiect de act normativ*, formulând o serie de considerente și recomandări, prin adresa nr. RG 10259/26.08.2020, atașată, în copie, prezentei.
- II. Având în vedere că în versiunea recentă nu sunt modificări majore, autoritatea de concurență menține poziția exprimată deja, iar în cele ce urmează observațiile se referă doar la aspecte legate de implementare, respectiv elemente ce pot fi avute în vedere și în elaborarea studiului de impact. Astfel:
  1. Referitor la prevederile *proiectului de act normativ*, și mai ales, referitor la posibile moduri de implementare, în esență,
    - pe de o parte, autoritatea de concurență dorește ca, în asigurarea unui mediu concurențial dinamic, să existe o participare cât mai numeroasă la licitația pentru acordarea de spectru 5G (inclusiv potențiali noi intrași pe piață), iar ulterior, în procesul de migrare la tehnologiile 5G, suficienți operatori să concureze (inclusiv la nivel de infrastructuri), implementând inovații în beneficiul utilizatorilor finali prin utilizarea de sisteme², precum și de echipamente active și pasive de o mare varietate;
    - pe de altă parte, Consiliul Concurenței realizează că, prin prisma regimului de autorizare ce urmează a fi instituit prin prevederile recentului *proiect de act normativ*, se poate ajunge la situația în care, pentru considerente ce țin de securitatea națională și de apărarea țării, să fie limitate opțiunile aflate la îndemâna autorităților contractante (inclusiv ale furnizorilor

¹ Prevăzută de *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, republicată.

² Prin prisma *proiectului de act normativ* referința este la sisteme IT&C critice/strategice, de importanță națională.

de rețele și servicii de comunicații electronice), atunci când decid achiziționarea de tehnologii, echipamente și *software* utilizate în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G.

Efectele, în concret, depind și de numărul producătorilor care obțin autorizarea stabilită prin *proiectul de lege*, aspect pe care autoritatea de concurență îl poate înțelege ca o încadrare în prevederile art. 2 alin (1) pct. 2 din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare (în continuare *Legea concurenței*)³, securitatea națională și apărarea (națională) fiind componente importante ale oricărui aspect considerat *interes public major*⁴.

2. Consiliul Concurenței, preocupat de posibilitatea ca în procesul de implementare a *proiectului de act normativ* să nu apară situații în care mediul concurențial să fie îngrădit și/sau denaturat suplimentar, constată următoarele riscuri principale și posibile efecte negative în implementare:

a. Lipsa unei perioade de tranziție care să asigure masa critică de avizări, respectiv posibilitatea operatorilor de a alege și de a beneficia de tarife determinate de un mediu concurențial normal. Astfel, în contextul în care se estimează⁵ că procesul de avizare ar putea dura maximum 4 luni, iar *proiectul de act normativ* este preconizat a intra în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, reiese o perioadă maximă de peste 4 (patru) luni în care niciun furnizor de sisteme/echipamente nu ar fi avizat sau respins, indiferent de numărul furnizorilor care au aplicat pentru pre-avizare în primul interval. De asemenea, având în vedere cantitatea și complexitatea evaluărilor ce vor fi efectuate la nivelul Consiliului Suprem de Apărare a Țării⁶ (în continuare CSAT), se va produce o suprasolicitare, în special în primul an de aplicare a legii. O eventuală structurare în funcție de natura echipamentelor preponderent oferite (strategice/curente, cele adresate *core-network*, emisie-recepție radio, cablare, interfețe sau structurate în active/pasive de rețea), în vederea prioritizării, ar putea fi însoțită de o serie specială⁷ de coduri aplicabile licitațiilor publice, pentru acele cazuri prevăzute de *proiectul de act normativ*, în care autoritățile contractante pot solicita achiziția/prezența la licitație doar de la furnizori ce dețin avizarea.

Ca urmare a celor de mai sus și a faptului că *proiectul de act normativ* vizează nu doar echipamente specifice 5G ce urmează a fi achiziționate, ci și echipamentele aferente 3G și 4G instalate și în funcțiune, cu respectarea prevederilor legale ce vor fi intrat în vigoare, niciun operator nu va putea schimba echipamente avariate sau aflate la sfârșitul ciclului de viață al acestora. De asemenea, prin prisma pregătirii operatorilor în abordarea „*business-case*” pentru procesul de selecție competitivă de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în benzile de frecvențe de 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz (în continuare licitația 5G), cei interesați a participa nu au o perspectivă a viitoarelor investiții și a angajamentelor necesare obligațiilor de acoperire

³ Art. 2 alin. (1) din *Legea concurenței*: „Dispozițiile prezentei legi se aplică actelor și faptelor care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, săvârșite de: ... b) autoritățile și instituțiile administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin reglementările adoptate, intervin în operațiuni de piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.”

⁴ Rețelele și serviciile de comunicații electronice împreună cu sistemele și serviciile informatice operate de sectorul public sau cel privat îndeplinesc un rol important în orice societate, iar securitatea acestora este esențială pentru o serie de activități ce au impact asupra societății în ansamblul ei.

⁵ A se vedea *Expunerea de motive* și art. 3 alin (2) din *proiectul de act normativ*.

⁶ În conjuncție cu instituțiile specializate cu care aceasta se consultă (*proiect de act normativ* - art. 5 alin. (1) „Avizul conform prevăzui la art. 3 alin. (2) se fundamentează pe evaluări din perspectiva riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților la adresa securității naționale și/sau apărării naționale”).

⁷ Care să delimiteze produse strategice de restul celor tranzacționate prin licitații publice de tip SEAP

și nici asupra eforturilor necesare schimbărilor echipamentelor neconforme, necesar a fi înlocuite.

Până la crearea unei mase critice de furnizori agreeți, în număr necesar și suficient operatorilor pentru a putea efectua selecții potrivite din punct de vedere tehnic (chiar și după aplicarea de către CSAT a restricțiilor necesare), există riscul ca unicul sau pușinii furnizori inișiali, în lipsa concurenței, să crească prețul echipamentelor/tarifelor serviciilor, în dauna consumatorului⁸,

- b. Deși *Expunerea de motive și proiectul de act normativ* invocă corect Raportul UE privind evaluarea comună a riscurilor pe 5G și *Setul de instrumente (EU Toolbox)* în ceea ce privește lanțul de aprovizionare pentru sisteme și echipamente aferente 5G și riscurile interferenței unui stat terț prin legătura unui producător cu guvernul din statul terț, de aici derivând cerințele la nivel de furnizor, la nivelul *EU Toolbox* cerințele de evaluare a riscurilor la nivelul echipamentelor sunt preponderent cu caracter tehnic. Ridicarea cerințelor evaluării riscurilor de la nivelul de echipament la nivelul evaluării furnizorului (proiectul de act normativ nefăcând distincții între echipamentele de rețea active și pasive, echipamente dedicate *core-network*, *radio*, *cablaj* sau *interfețe*), implică schimbări totale, la nivel tuturor echipamentelor livrate de respectivul furnizor, însă necesitatea schimbării unor elemente de pasiv poate fi pusă sub semnul întrebării. Astfel, prin prisma securității și securizării rețelei și a sistemelor, vulnerabilități pot fi descoperite nu la nivelul echipamentului în sine, ci și la nivelul *software* (aferent acestuia). Cum acest *software* este, de regulă, la nivel *firmware* /*middleware*, ce comportă dese update-uri și modificări⁹, acestea pot duce la imposibilitatea practică de verificare a lor. Ca urmare, modalitatea de abordare a fost cea a *evaluării furnizorului*, având ca efect acceptarea tuturor serviciilor/ produselor sale sau rejectarea acestora. Cu toate acestea, în rețea există/pot exista elemente pasive (spre exemplificare, antene care doar preiau semnalul radio și-l transmit convertit digital), elemente ce nu impun *a priori* necesitatea schimbării prin prisma securității rețelei, indiferent de furnizorul de la care a fost achiziționat, cum totodată pot exista elemente active, ce au atașat *software* greu controlabil (spre exemplificare¹⁰, *antene inteligente 5G* - element activ, existent sau preconizat a fi instalat).

În contextul presiunii asupra CSAT, în special în prima perioadă, o posibilă variantă ar putea fi pornirea de la scopul *proiectului de act normativ*, respectiv *reducerea incidentelor de securitate* (cu dezideratul de *eliminare*), printr-o corectă/mai amplă gestiune a riscurilor în funcție de numărul și gravitatea acestora. Astfel, ținând cont de acceptarea utilizării produselor pe o perioadă de cinci ani de la declararea incompatibilității, respectiv a asumării riscului unui posibil incident de securitate în acest interval de timp, precum și de ideea că unui furnizor i se poate retrage avizul și ulterior acceptului, normele legale ar putea pleca de la cerințe legate de *core-network* (incluzând prevederi legate de reevaluare automată a riscurilor în fiecare an sau la un interval de doi ani), urmând ca, în cazul identificării unui/unor incidente de securitate, avizarea negativă să fie extinsă pentru restul straturilor de rețea, sau viceversa, avizul pozitiv, în lipsa incidentelor de securitate, să fie consolidat la nivelul global al rețelei.

O abordare precum cea exemplificată mai sus (sau una similară, prin efectul său) ar permite din prisma legislației din domeniul concurenței – chiar dacă pe staturi (*layer-e*) diferite

⁸ În speța de față, prin consumatori înțelegând operatorii mobili și entitățile deținătoare/donatoare de sisteme IT&C critice/de importanță națională

⁹ Update-uri care, pe de o parte, îmbunătățesc funcționalități, înlătură breșe de securitate, iar pe de altă parte pot ascunde și/sau genera vulnerabilități/neconformități noi.

¹⁰ Extinzând exemplul, trebuie menționat că în spectrul potențialilor furnizori se pot întâlni cei globali (care pot ofera o gamă largă de echipamente) și producători de nișă (specializați), ce pot furniza echipamente doar o gamă limitată de produse. În consecință, în funcție de gama și numărul echipamentelor, impactul asupra rețelelor poate fi punctual sau mai însemnat.

de rețea, prezența unui număr mai mare de furnizori și, implicit, șansele unui preț mai mic, competitiv, permițând operatorilor o mai bună eșalonare a investițiilor și mai puține riscuri în întreruperea furnizării serviciului [pe perioada înlocuirii sistemelor/echipamentelor neconforme și (re)calibrării rețelei].

- c. Pentru a scădea presiunea numărului mare de solicitări de preavizare adresate CSAT (în special în primul interval), ar putea fi utilă analiza posibilității apariției unor proceduri de recunoaștere mutuală a avizelor emise la nivel de echipament/ sistem/furnizor, între statele partenere care au o situație de siguranță a sistemelor/ tehnologiilor 5G similară sau compatibilă cu cea din România. Transferul de încredere, respectiv recunoașterea mutuală a avizelor deja emise sau în curs de evaluare este menit/ă a scurta timpii necesari avizării, nesubstituind totuși decizia competentă și independentă a CSAT. De asemenea, în cazul unui operator ce utilizează deja echipamente/ sisteme provenind de la furnizori ce nu primesc avizarea prealabilă, echipamente aflate într-o pondere mare în topologia infrastructurilor existente, preconizat a fi dezvoltate sau în diverse stadii de implementare, ar putea fi utilă corelarea perioadei de tranziție estimată prin *proiectul de act normativ* cu capacitatea tehnică a operatorului de înlocuire a echipamentelor, în cazuri excepționale perioada putând fi extinsă motivat. Amânarea justificată ar permite operatorului o sustenabilitate a investițiilor necesare angajamentelor derivate din obligațiile sale de acoperire.

- III. În contextul demersurilor prealabile organizării *licitației 5G*, Consiliul Concurenței a decis contactarea operatorilor mobili, pentru a lua notă de problemele cu care se confruntă fiecare, în mediul legislativ actual și preconizat (incluzând efectele intrării în vigoare a *proiectului de act normativ*), în pregătirile pentru licitarea dreptului de utilizare a spectrului radio, precum și posibile soluții așa cum acestea sunt percepute de operatorii mobili și, eventual, modul cum percepe fiecare o posibilă implicare a Consiliului Concurenței, prin prisma *legii concurenței* și a prerogativelor autorității de concurență, în asigurarea unui proces competitiv de succes.

Precizăm că în afara impactului major al *proiectului de act normativ* asupra *licitației 5G*, pentru o imagine previzibilă asupra caietului de sarcini, acesta trebuie completat cu referințe la un mediu legislativ stabilizat conținând, pe lângă *Strategia 5G pentru România*¹¹ și *hotărârea de Guvern privind stabilirea cuantumului valorii minime a taxei de licență pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, precum și a condițiilor de plată a taxei de licență*, și forma în vigoare a *actului normativ*, alături de *Codul comunicațiilor* în forma ce va fi în vigoare¹². Din discuțiile cu operatorii, în afara aspectelor ce ar putea fi avute în vedere în elaborarea *studului de impact* așa cum acestea au fost identificate mai sus de către Consiliul Concurenței, industria a exprimat și îngrijorări legate de:

- o competențele ulterioare de control ale ANCOM (cărui, conform *proiectului de act normativ*, i se raportează detaliat structuri și detalii tehnice, dar nu se desprind cu claritate alte implicații ale autorității de reglementare ce pot apărea în procesul de avizare al CSAT);
- o modul în care eventuala avizare negativă afectează nu doar echipamente ce urmează a fi achiziționate, ci și pe cele utilizate pentru tehnologiile 2G, 3G, 4G, cu implicații în necesitatea înlocuirii masive de echipamente și un impact major, nu numai asupra bugetului alocat pentru această schimbare, ci și asupra procesului de investiții necesar obligațiilor de acoperire.

Totodată, majoritatea operatorilor au susținut că deja și-au exprimat detaliat poziția față de *proiectul de act normativ*, în cadrul procesului de consultare publică, poziție ce poate fi

¹¹ Din datele pe care le deține autoritatea de concurență în versiunea din anul 2019.

¹² La data prezentei, o versiune a *Codului comunicațiilor* se află în consultare publică. Referitor la prevederile acestuia, operatorii doresc în special simplificarea avizelor autorităților locale, inclusiv adoptarea unei practici internaționale, de *avizare implicită*.

interpretată ca valabilă încă, în condițiile în care versiunea recentă a respectivului *proiect* nu diferă substanțial de cea care a fost în consultare.

Legat de licitația 5G, principalele îngrijorări au fost legate de:

- o timpul alocat consultării publice pentru caietul de sarcini final, respectiv a condițiilor de participare, în condițiile în care față de versiunea cunoscută în piață, la nivelul anului 2018-2019, cerințele de participare și, ulterior, de acoperire, sunt modificate;
- o modul de alocare a benzilor de frecvențe¹³;
- o interferențe în spectrul achiziționat, respectiv stadiul acțiunilor ANCOM privind încheierea acordurilor de coordonare referitoare la televiziunea digitală terestră cu Ucraina și a acordurilor bilaterale cu țările vecine privind coordonarea utilizării frecvențelor pentru rețele MFCN (estimat a fi finalizate în prima jumătate a anului 2020¹⁴);
- o gradul de acoperire estimat a fi solicitat prin caietul de sarcini și asumat odată cu achiziția de spectru, precum și modul de tratare uniformă, inclusiv pentru cei ce intenționează o achiziție pe durată limitată (primii 6 ani). În plus, ar trebui elaborată o întreagă strategie pentru promovarea, menținerea ofertelor comerciale 5G deja lansate, utilizând actualul spectru de frecvențe și, în același timp, armonizarea spectrului utilizat pentru 5G cu cel ce urmează a-l primi peste 6 ani;
- o sumele necesare a fi achitate la data licitației trebuie strâns corelate cu data excreitării dreptului de utilizare a frecvenței.

În final, dorim să ne exprimăm încrederea că veți considera observațiile Consiliului Concurenței venind în întâmpinarea necesității de asigurare a unui cadru legal echitabil și pro-concurențial în domeniul comunicațiilor electronice, al securității sistemelor și al securității și siguranței naționale.

De asemenea, vă rugăm să aveți în vedere deschiderea autorității de concurență asupra unor eventuale acțiuni ulterioare de sprijin din sfera competențelor Consiliului Concurenței și/sau a necesității unor poziții comune.

Cu deosebită considerație,

Bogdan M. Chiritoiu
Președintele
CONSILIULUI
CONCURENȚEI

¹³ Spre exemplificare, s-a remarcat că benzile joase sunt necesare unei strategii "corecte" de utilizare a spectrului și ar fi bine de distribuit uniform (în speță cele 6 benzi de 700MHz); Cerințele de acoperire fiind la nivelul benzilor de frecvențe radio alocate, s-a remarcat și că vor fi costuri mari pentru compatibilizarea frecvențelor înalte (1500-3800MHz), etc.

¹⁴ Și aflate la stadiul de înțelegere bilaterale încă nesemnate.